

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ПРАВА
НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
У ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка
(протокол № 2 від 31.08.2020 р.;
зі змінами (протокол №13
від 30.06.2021 р.; № 6 від 28.11.2022 р.,
№ 4 від 11.12.2023 р.).

Голова вченої ради,

ректор Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка

проф. Соболев Є.Ю.
14 грудня 2023 року

Кропивницький – 2023

Положення про порядок реалізації здобувачами освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка / Кропивницький: ІВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. – 23 с.

УКЛАДАЧІ:

- Козир І.А.,** проректор із науково-педагогічної роботи, канд. іст. наук, доцент;
Харченко С.П., завідувач навчально-методичним відділом, канд. філос. наук, доцент
Плющ В.М., заступник завідувача навчально-методичного відділу, д.пед.н, професор

Розроблено на заміну Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (протокол № 3 засідання вченої ради від 25 листопада 2019 р.)

Відповідальний за випуск: Козир І.А., проректор із науково-педагогічної роботи, канд. іст. наук, доцент.

Друкується за рішенням вченої ради
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 2 від 31 серпня 2020 року, №13
від 30 червня 2021 року; № 6 від 28 листопада
2022 року; №4 від 11 грудня 2023 року).

© ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації здобувачами освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (далі – Положення) забезпечує реалізацію здобувачами освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту».

1.2. Це Положення розроблено з урахуванням концептуальних засад Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (далі – Університет), та Положення про освітньо-професійні програми Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

1.3. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та вивчення здобувачами вищої освіти Університету вибіркових навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за обраними дисциплінами.

1.4. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам освіти побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.5. Індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного здобувача освіти Університету, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів і форм здобуття освіти, запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

Під **особистісним потенціалом здобувача освіти** розуміється сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких.

Індивідуальна освітня траєкторія в Університеті може бути реалізована через індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

1.6. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти – документ, що визначає послідовність, форму та терміни засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми для реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії; його розробляє заклад вищої освіти у взаємодії зі здобувачем освіти і є основним робочим документом здобувача освіти.

Індивідуальний навчальний план формується за результатами особистого вибору здобувачем вищої освіти дисциплін в обсязі, не меншому за встановлений Законом України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог освітньої програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем вищої освіти.

1.7. Дія цього Положення поширюється на здобувачів освіти, які навчаються за освітніми програмами та навчальними планами першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, укладеними з урахуванням законодавства про освіту та затверджених рішеннями вченої ради університету.

1.8. Загальне керівництво над впровадженням та реалізацією цього Положення покладається на навчально-методичний відділ Університету.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН/ СЕРТИФІКАТНИХ ПРОГРАМ/НАВЧАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ

2.1. Формування здобувачем освіти вибіркової частини навчального плану

2.1.1 Перелік дисциплін навчального плану складається з двох частин – нормативної та вибіркової.

2.1.2 Здобувач обирає дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів вільного вибору здобувача для конкретного семестру. В обсязі це становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС для відповідного рівня вищої освіти.

2.1.3 Вибіркова частина навчального плану внесена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувача освіти, ефективного використання можливостей і традицій Університету, регіональних потреб тощо.

Вибір здобувачем освіти навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів створює умови для досягнення ним наступних цілей:

– поглибити професійні знання в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі зі здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);

– поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань;

– ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями;

– сформувати та реалізувати свою індивідуальну освітню траєкторію.

2.1.4 Здобувачам освіти пропонується *два каталоги* вибіркового дисциплін (додаток 7):

– *каталог ОК (навчальних проєктів/сертифікатних програм) загальної підготовки (каталог 1).*

– каталог професійно-орієнтованих ОК (навчальних проєктів)/сертифікатних програм) (каталог 2), у межах якого виділено підкаталоги.

Відповідно до навчальних планів це складає:

- на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти 60 кредитів ЄКТС (термін навчання – 3 р. 10 міс.), 30 кредитів ЄКТС (термін навчання – 1 р. 10 міс.), 45 кредитів ЄКТС (термін навчання – 2 р. 10 міс.);
- на другому (магістерському) рівні вищої освіти: 22,5 кредити ЄКТС (термін навчання – 1 р. 4 міс.), 30 кредитів ЄКТС (термін навчання – 1 р. 10 міс.);
- на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти: 10,5 кредитів ЄКТС.

2.1.5 Здобувачі освіти можуть обирати як окремі дисципліни, навчальні проєкти так і сертифікатні програми – блоки дисциплін. Успішне опанування сертифікатних програм посвідчується сертифікатом установленого зразка.

2.1.6 Навчальні плани передбачають вибіркові дисципліни без уточнення назви, але з визначеними кредитами ЄКТС, співвідношенням годин на самостійну та аудиторну роботу, що надасть можливість здобувачам освіти обирати навчальні дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти з пропозиції інших освітніх програм Університету.

Обсяги вибірових дисциплін, /сертифікатних програм/навчальних проєктів, кількість кредитів, форми контролю в семестрі визначаються навчальним планом спеціальності (додаток 2(2а/2б)).

2.2. Формування каталогу вибірових компонентів навчального плану

2.2.1 Формування каталогу вибірових компонентів здійснює робоча група на кожному факультеті, склад якої затверджується розпорядженням декана факультету.

Розпорядження про створення робочих груп та призначення їх голів видається не пізніше 30 серпня кожного навчального року. До складу робочих груп мають входити завідувачі випускових кафедр факультету, гаранті освітніх програм та представники органів студентського самоврядування.

Голову робочої групи обирають її члени на першому засіданні.

2.2.2 При формуванні каталогу вибірових компонентів враховуються:

- рекомендації роботодавців, здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників кафедри;
- стратегія розвитку освітньої галузі, національної економіки;
- розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей;
- відгуки випускників Університету щодо відповідності дисципліни потребам виробничої сфери;
- рейтингові списки вибірових навчальних дисциплін попередніх років.

2.2.3 Викладання вибірових компонентів забезпечують науково-педагогічні працівники з урахуванням відповідності їх освітньої та/або професійної кваліфікації (пп. 37; 38 Ліцензійних умов провадження освітньої

діяльності), кожен з яких має свої практики застосування знань і вмінь та унікальний досвід.

2.2.4 Для формування робочою групою факультету переліку вибіркового компонентів до 30 жовтня (до 1 червня для студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти) наступного навчального року кафедри подають декану факультету схвалений на їх засіданні перелік.

2.2.4.1 Перелік вибіркового навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, розроблений кафедрами, формується окремо за кожним рівнем вищої освіти.

2.2.4.2 До переліку вибіркового навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

2.2.4.3 Дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти, які вивчались студентами під час навчання за освітнім рівнем бакалавра, не можуть пропонуватись здобувачам освітнього ступеня магістра.

2.2.5 Визначені робочою групою вибірково навчальні дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти рекомендуються вченій раді факультету.

2.2.6 Персональну відповідальність за відповідність викладача вибіркового компонента навчального плану несе завідувач відповідної кафедри.

2.2.7 Для кожної навчальної дисципліни/сертифікатної програми/навчального проєкту вільного вибору на підставі навчального плану викладачі складають робочу програму та силабус, який схвалює кафедра, затверджує завідувач кафедри (додаток 4).

2.2.8 Перелік вибіркового навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, рекомендованих вченою радою факультету, виноситься на затвердження вченої ради університету в:

– серпні – для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– грудні – для здобувачів освіти першого (бакалаврського), 2 курсу другого (магістерського) рівня, третього (освітньо-наукового) рівня.

2.2.9 Каталог вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів навчально-методичний відділ оприлюднює на сайті Університету не пізніше п'яти робочих днів з прийняття рішення вченою радою університету (додаток 5-7).

2.2.10 Деканати факультетів подають до навчально-методичного відділу перелік вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів згідно встановленої форми (додаток 5-7):

– до 20 червня (для наступного навчального року) – для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– до 1 грудня – для здобувачів першого (бакалаврського), 2 курсу другого (магістерського) рівня, третього (освітньо-наукового) рівня всіх інших курсів і рівнів освіти.

2.2.11 Каталог вибіркових дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів щорічно переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог й у терміни, вказані у п. 2.2.8.

2.3. Здійснення здобувачами освіти вибору навчальних дисциплін

2.3.1 Реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію, здобувач має право обирати дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти з усього каталогу вибіркових дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів відповідного рівня вищої освіти.

2.3.2 Здобувач зобов'язаний здійснити вибір в установлені терміни для формування індивідуального навчального плану.

2.3.3 У випадку нездійснення вибору:

- без поважних причин – здобувач вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план і підлягає відрахуванню з університету;
- з поважних причин – здобувачу повторно надається право здійснити вибір.

2.3.4 Терміни проведення процедури вибору здобувачами освіти навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту студентів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

2.3.5 Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів двічі на рік:

- вересень – для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти (на 2 семестр) денної форми навчання;
- березень – для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання;
- квітень – для здобувачів другого (магістерського) (на 3 семестр) та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти денної форми навчання;
- травень – для здобувачів освіти всіх рівнів заочної форми навчання.

2.3.6 Процедура вибору здобувачами освіти навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів включає наступні етапи (*додаток 3*).

Підготовчий етап – отримання облікового запису (логін, пароль) у деканаті факультету (для здобувачів 1 курсу).

Заходи цього етапу організуються деканатами факультетів, інформаційним відділом.

Перший етап – ознайомлення здобувачів освіти із порядком, термінами й особливостями реєстрації для вивчення вибіркових дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів в університеті, а також із профілями вибіркового дисциплін. За необхідності здобувачам надаються консультації щодо реєстрації своєї корпоративної поштової скриньки, акаунту і персонального кабінету в системі електронного навчання університету.

Заходи цього етапу організуються навчально-методичним відділом та кафедрами факультетів:

– до 30 вересня – для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– упродовж перших чотирьох тижнів навчання в семестрі, визначеному в п. 2.3.5 – для здобувачів всіх інших курсів.

Другий етап – вільний вибір здобувачами дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів із запропонованих каталогів на сайті Університету, у відповідності до рівня вищої освіти та з урахуванням співвідношення дисциплін загальної підготовки та професійно-орієнтованих дисциплін, визначених у п.4.3.3 (додаток 2(2а/2б)).

Вибір дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів у системі підтверджується здобувачем шляхом встановлення відмітки в полі «Мій вибір остаточний».

Заходи другого етапу організуються навчально-методичним відділом та інформаційним відділом разом з деканатами факультетів.

Тривалість етапу не може перевищувати 10 робочих днів.

Третій етап – опрацювання реєстраційних заяв здобувачів навчально-методичним відділом та деканатами факультетів і попереднє формування груп на вивчення вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів.

Тривалість етапу не перевищує п'яти робочих днів.

Четвертий етап – здобувачам, вибір яких не може бути задоволений, повідомляється про відмову (із зазначенням причин) і пропонується зробити вибір із дисциплін, із яких сформовані групи/потоки.

Тривалість етапу не перевищує п'яти робочих днів.

П'ятий етап – остаточне опрацювання навчально-методичним відділом, деканатами факультетів результатів вибору здобувачами вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, формування груп та потоків.

Деканат факультету приймає рішення щодо здобувачів, які не скористались правом вільного вибору (п. 2.3.3).

Тривалість етапу не перевищує п'яти робочих днів.

Вибір здобувача остаточно підтверджується власноруч підписаною заявою на ім'я декана факультету (додаток 1).

2.4. Інформаційний відділ Університету:

2.4.1 За 1 місяць до початку реєстрації здійснює очищення списків здобувачів, які обрали дисципліни/сертифікатних програм/навчальних проєктів вільного вибору в попередньому навчальному році, за поданням навчально-методичного відділу;

2.4.2 Упродовж 5 днів із завершення реєстрації забезпечує обробку й узагальнення інформації за наслідками реєстрації здобувачів та надає списки здобувачів, закріплених за відповідними вибілковими дисциплінами

/сертифікатними програмами/навчальними проєктами, до навчально-методичного відділу.

2.5. Вибрані дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти включаються до індивідуального навчального плану здобувача освіти.

Відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, що тягне за собою академічну заборгованість.

2.6. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за дозволом ректора до початку навчального семестру.

Унесені зміни не мають порушувати встановлені в Університеті вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів при формування груп на вивчення вибіркового дисциплін.

Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача освіти, затверджуються деканом факультету.

2.7. Координація роботи щодо вибору дисциплін покладається на деканати факультетів, кураторів академічних груп.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, які обрані здобувачами освіти.

3.2. Формування потоків і груп щодо вивчення вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів на підставі заяв здобувачів здійснюється деканатами факультетів (додаток 3).

3.3. Перелік обраних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів вноситься до робочого навчального плану спеціальностей як додаток і визначає навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року.

3.4. Розклади занять для вивчення вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів формуються деканатами факультетів відповідно до навчальних планів спеціальностей, графіка освітнього процесу.

3.5. З метою оптимізації умов для вивчення вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів в масштабах університету виділяється один день на тиждень (Середа).

3.6. Інформація про вибіркові компоненти розміщується на офіційному сайті Університету:

– каталоги вибіркового дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, затверджені вченою радою Університету;

– список викладачів, які викладатимуть вибіркові дисципліни/сертифікатні програми/навчальні проєкти; результати їхнього вивчення, методи навчання;

– мінімальну кількість осіб, що можуть вивчати кожен з навчальних дисциплін сертифікатних програм/навчальних проєктів, за якими проводиться вибір.

3.7. Заяви здобувачів, з підсумками вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж усього терміну навчання здобувача освіти за відповідним освітнім рівнем в деканаті факультету.

3.8. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпустки здобувача можливе перезарахування вибіркового дисциплін сертифікатних програм/навчальних проєктів за рахунок фактично вивчених дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів, що не дублюють зміст обов'язкових (із циклу вільного вибору) на обраній освітній програмі.

Реалізувати право вибору навчальних дисциплін/сертифікатних програм/навчальних проєктів такі студенти можуть упродовж двох-трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору студентів, які навчаються за цією освітньою програмою та обмежень, що встановлені цим Положенням.

3.9. Здобувач ліквідує академічну неуспішність з обраної дисципліни/сертифікатної програми/навчального проєкту у звичайному порядку.

4. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦИКЛУ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ ЦДУ ІМ. В. ВИННИЧЕНКА

4.1 Змішана модель, у межах якої передбачається поєднання підходів:

4.1.1 Вибір дисциплін із переліку (каталог 1, каталог 2) курсів із урахуванням власних потреб та інтересів майбутньої діяльності.

4.1.2 Вибір навчального проєкту із переліку (каталог 1, каталог 2) курсів із урахуванням власних потреб та інтересів майбутньої діяльності.

Проєкт (від лат. *projectus*, «кинутий вперед», «випнутий», «що стирчить») визначається як спеціально організована діяльність (сукупність дій) або задача, яка має конкретну мету, обмежена у часі та спрямована на вирішення проблеми чи досягнення певного результату. За предметно-змістовими напрямками кафедра може пропонувати монопроєкти (в рамках однієї предметної галузі) та міжпредметні проєкти, а за домінантою в проєкті діяльності – дослідницькі; інформаційні; творчі; практичні; ознайомчо-орієнтовані тощо.

4.1.3 Вибір сертифікатної програми (СП) (каталог 1) – фіксованого блоку дисциплін, що визначають загальну підготовку студента для удосконалення та розвитку загальних компетентностей, необхідних для поглиблення спеціальних компетентностей та **soft-skills**.

4.1.4 Вибір сертифікатної програми (СП) (каталог 2) – фіксованого блоку дисциплін, що визначають спеціалізовану підготовку студента та дають можливість отримати поглиблені знання і здобути ефективні практичні навички в межах спеціальності.

4.1.5 Вибір сертифікатної програми (СП) (каталог 2) за іншою спеціальністю у межах галузі. Необхідною умовою такого вибору є погодження декана факультету, на якому навчається здобувач, та декана факультету, на якому викладається обрана СП.

4.1.6 Вибір навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти за умов реалізації студентом права на академічну мобільність (відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЦДУ ім. В. Винниченка та Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в ЦДУ ім. В. Винниченка).

4.2. Формування каталогів вибіркових освітніх компонентів:

4.2.1 ОК/ навчальні проєкти загальної підготовки (каталог 1) передбачають удосконалення та розвиток **загальних компетентностей**, необхідних для поглиблення спеціальних компетентностей та **soft-skills**: мовно-комунікативна; інформаційно-цифрова; емоційно-етична; інклюзивна; здоров'язбережувальна; проєктувальна; організаційна; прогностична; інноваційна; оцінювально-аналітична; рефлексивна; здатність до навчання впродовж життя;

4.2.2 Професійно-орієнтовані ОК/ навчальні проєкти (каталог 2) забезпечують більш повне задоволення освітніх та кваліфікаційних запитів здобувачів освіти та сприяють поглибленню спеціальних компетентностей. **Перелік спеціальних компетентностей визначено стандартом та /або ОП.**

ОК, що пропонуються на вибір у межах каталогів 1 та 2, є унікальними та відрізняються тематичними й методологічними підходами до їх вивчення.

4.3. Обсяги освітніх компонентів для вільного вибору:

4.3.1 Варіативний підхід для здобувачів освіти:

- першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – 3 або 6 кредитів ЄКТС.
- другого (магістерського) рівня вищої освіти (1 рік 4 міс.) – 4,5 кредити, (1 рік 10 міс. – 5 кредитів);
- третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – 3,5 кредити.

4.4. Обов'язкові вимоги:

4.4.1. Частка вибіркових компонентів за циклами підготовки складає:

Для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти:

– 20% – ОК загальної підготовки та/або будь-які ОК з інших спеціальностей, освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ЦДУ ім. В. Винниченка / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності;

– 80% – професійно-орієнтовані вибіркові ОК/навчальні проєкти/сертифікатні програми за спеціальністю або іншою спеціальністю у межах галузі.

4.4.2. Наповнюваність групи для вивчення вибіркових освітніх компонентів – не менше 15 студентів.

4.4.3. Навчальні групи для вивчення вибіркового дисциплін/навчальних проєктів/сертифікатних програм, пов'язаних із вивченням іноземної мови, використанням комп'ютерних класів, спеціальних лабораторій тощо, формуються за умови наявності не менше 12 студентів.

Обмеження, передбачені пунктами 4.4.2 та 4.4.3, не поширюються на ті випадки, коли певну навчальну дисципліну *Каталогу 2* обрали всі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою або порушення встановленого обмеження не призводить до перевищення максимального навчального навантаження науково-педагогічних працівників відповідної кафедри. Рішення про формування груп для вивчення вибіркового освітніх компонентів приймається в установленому порядку.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення вводиться в дію наказом ректора за рішенням вченої ради Університету.

4.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються вченою радою Університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

4.3. Установити, що Модель формування циклу вибіркового дисциплін в освітніх програмах ЦДУ ім. В. Винниченка (Розділ 4) вступає у дію з 01 січня 2024 року*.

4.4. Контроль за дотриманням вимог Положення покладається на деканати факультетів, завідувачів випускових кафедр, навчально-методичний відділ університету.

*для здобувачів освіти, які вступили на навчання до 01.09.2023 року, норми Розділу 4 діють відповідно до редакції Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка / Кропивницький: ІВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2022.

ЗРАЗОК
заяви здобувача освіти на включення до індивідуального плану
дисциплін вільного вибору

Декану факультету

студента _____ курсу _____ групи
_____ форми навчання
_____ основи навчання

спеціальності _____

освітня програма _____

_____
(П.І.Б.)

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на _____ семестр 202 /202 навчального року дисципліни вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

_____
(дата)

_____
(підпис)

Узгоджено: Завідувач кафедри _____
(підпис) (ПІБ)

Куратор _____
(підпис) (ПІБ)

РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІН ПО СЕМЕСТРАХ

Для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ДИСЦИПЛІНИ	Семестр							
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>загальної підготовки</i>	-	-	6* кр.	6* кр.	-	-	-	-
<i>професійно-орієнтовані</i>	-	-	6 кр.	6 кр.	12 кр.	12 кр.	6* кр.	6* кр.

*У межах кредитів здобувач освіти може обирати як окремі ОК, так і сертифікатні програми/навчальні проекти.

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти (1 рік 4 міс.)*

ДИСЦИПЛІНИ	Семестр			
	1	2	3	4
<i>загальної підготовки</i>	-	-	4,5 кр.	-
<i>професійно-орієнтовані</i>	-	9 кр.	9 кр.	

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти (1 рік 10 міс.)*

ДИСЦИПЛІНИ	Семестр			
	1	2	3	4
<i>загальної підготовки</i>	-	-	5 кр.	-
<i>професійно-орієнтовані</i>	-	15 кр.	10 кр.	

*У межах кредитів здобувач освіти може обирати як окремі ОК, так і сертифікатні програми/навчальні проекти;

* обсяг вибіркових освітніх компонентів циклу загальної підготовки складає 4,5/5 кредитів ЄКТС)

Для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

ДИСЦИПЛІНИ	Семестр				
	1	2	3	4	5
<i>професійно-орієнтовані</i>	-	-	-	10,5 кр.	-

*У межах кредитів здобувач освіти може обирати як окремі ОК, так і сертифікатні програми.

Додаток 2б

Розподіл дисциплін по семестрах (бакалаврат)

	1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр	7 семестр	8 семестр
3 р. 10 міс.	*	2	2	2	2	2	2	
2 р. 10 міс.	*	2	2	2	3	*		
1 р. 10 міс.	*	3	3	*				
Розподіл дисциплін по семестрах (магістратура)								
1 р. 4 міс.	*	2	3	*				
1 р. 10 міс.	*	2	3	2				

Процедура вибору здобувачами освіти вибіркового дисциплін

Етапи	Алгоритм дій	Терміни*		Хто забезпечує
		1 курс другого РВО (2 семестр)	перший РВО, другий РВО (3 семестр), третій РВО	
Підготовчий	1) Отримання облікового запису (логін, пароль) у деканаті факультету; 2) Очищення списків студентів, які обрали дисципліни вільного вибору в попередньому навчальному році, за поданням навчально-методичного відділу	- вересень; - січень	- вересень; - серпень	- інформаційний відділ; - деканати факультетів;
1 етап	1) Ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення дисциплін вільного вибору; 2) Ознайомлення студентів із каталогом вибіркового дисциплін	- вересень	- лютий	- деканати факультетів; - куратори академічних груп; - випускові кафедри; - навчально-методичний відділ
2 етап	Запис студентів на вивчення вибіркового дисциплін із затвердженого каталогу вибіркового дисциплін (1-ша хвиля реєстрації)	- до 10 вересня	- березень (для першого РВО) - квітень – (для 2 курсу другого та третього РВО); - травень - заочна форма (всі рівні)	- деканат факультету; - куратори академічних груп; - інформаційний відділ; - завідувач відділу аспірантури та докторантури; - сектор заочної та дистанційної освіти НМВ
3 етап	1) Опрацювання первинних заяв студентів деканатами факультетів, навчально-методичним відділом, 2) Попереднє формування груп/потоків (за результатами 1-ї хвилі реєстрації);	- до 17 вересня	- березень (для першого РВО) - квітень – (для 2 курсу другого та третього РВО); - травень - заочна форма (всі рівні)	- деканати факультетів; - інформаційний відділ; - завідувач відділу аспірантури та докторантури; - сектор заочної та дистанційної освіти НМВ

4 етап	1) За результатами опрацювання заяв студентів, вибір яких не може бути задоволений, повідомляється про відмову і пропонується зробити повторний вибір; 2) Друга хвиля реєстрації на вивчення вибіркового дисциплін	- до 30 вересня	- березень (для першого РВО) - квітень – (для 2 курсу другого та третього РВО); - травень - заочна форма (всі рівні)	- деканати факультетів; - НМВ; - інформаційний відділ; - завідувач відділу аспірантури та докторантури; - сектор заочної та дистанційної освіти НМВ
5 етап	1) Остаточне опрацювання результатів вибору студентами вибіркового дисциплін; 2) Перевірка контингенту студентів та прийняття рішення щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору; 3) Остаточне формування груп та потоків	- жовтень	- до 30 березня (для першого РВО) - до 30 квітня – (для 2 курсу другого та третього РВО); - заочна форма – до 27.05.	- деканати факультетів; - навчально-методичний відділ; - інформаційний відділ; - завідувач відділу аспірантури та докторантури;

* конкретні дати на кожний навчальний рік визначаються розпорядження проректора з науково-педагогічної роботи

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни			
		<i>Статус дисципліни обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки), вибіркового компонента</i>			
		<i>Web-посилання на навчальну дисципліну на веб-сайті університету</i>			
Галузь знань					
Спеціальність					
Освітня програма					
Рівень вищої освіти					
Форма навчання					
Курс					
Семестр					
Обсяг дисципліни	Кредити		Години		
	Лекційні				
	Практичні/семінарські				
	Лабораторні				
	Самостійна робота				
Семестровий контроль					
Викладач	<i>П.І.Б., науковий ступінь, посада, вчене</i>				

	<i>звання</i>
Контактна інформація	<i>ел. адреса викладача</i>
Кафедра	
Факультет	
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<i>Про що курс? Що є його основним змістом? Що є найбільш важливим, цікавим, значущим, показовим, примітним? На які питання відповідає курс? Місце курсу серед інших в освітній програмі</i>
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<i>Метою курсу є...</i>
Компетентності	
Програмні результати (Чому можна навчитися)	<i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i> - ; - ;
Зміст дисципліни	<i>Змістовий модуль 1. Перелік тем Змістовий модуль 2. Перелік тем</i>
Критерії оцінювання роботи студентів	<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень студента під час вивчення дисципліни: як оцінюються завдання? Система нарахування балів. Як враховується підсумковий бал; процедури перескладання прострочених завдань, тестів, робіт тощо або таких, за які студент отримав незадовільну оцінку</i>
Політика курсу	<i>Політика відвідування і подання виконання завдань. Які вимоги щодо роботи (активності) студента (на заняттях, самостійної роботи)? Вимоги викладача щодо окремих моментів організації навчання (до активності на заняттях, обсягу письмових робіт, кількості та якості презентацій тощо). Політика академічної доброчесності (зокрема, щодо самостійності виконання завдань, користування смартфоном тощо)</i>
Інформаційне забезпечення	<i>онлайн-ресурси, програмне забезпечення... http...</i>
Матеріально-технічне забезпечення	<i>Аудиторія теоретичного навчання, лабораторне обладнання, навчальні стенди, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i>

Зразок опису дисципліни

Опис дисципліни	
Назва дисципліни	
Статус	
Рівень вищої освіти	
Курс, семестр	
Обсяг кредитів, годин (з них: лекційні/практичні)	
Підсумковий контроль	
Кафедра, яка забезпечує викладання	
Викладач: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання	
Анотація	
Попередня підготовка	
Зміст дисципліни	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Компетентності	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Види навчальної діяльності	
Критерії оцінювання	

Вимоги до оформлення силабусу навчальної дисципліни

Додаток 5**СЕРТИФІКАТНА ПРОГРАМА**

Рівень освіти – перший (бакалаврський/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Цикл загальної підготовки/Цикл професійної підготовки

Назва сертифікатної програми з посиланням на неї на сторінку кафедри	Обсяг (в кредитах)	Керівник	перелік освітніх компонентів	Результати навчання

Додаток 6**НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ**

Рівень освіти – перший (бакалаврський / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий))

Цикл загальної підготовки/Цикл професійної підготовки

Назва навчального проєкту з посиланням на нього на сторінку кафедри	Обсяг (в кредитах)	Керівник	Основні етапи реалізації проєкту	Результати навчання

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН/ СЕРТИФІКАТНИХ ПРОГРАМ/НАВЧАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ.....	4
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ	9
4. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦИКЛУ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ ЦДУ ІМ. В. ВИННИЧЕНКА	10
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	12
Додаток 1	13
Додаток 2а	14
Додаток 2б	15
Додаток 3	16
Додаток 4	19
Додаток 5	20
Додаток 6	20
Додаток 7	21

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ,
ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.**

Підп. до друку 28.11.2022 р. Формат 60×90/16. Папір офсет.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,71. Тираж 50. Зам. № 9186_5.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

*Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.*

Тел.: (0522) 24–59–84.

Fax.: (0522) 24–85–44.

E–Mail: mails@cuspu.edu.ua